

18 december 2024

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

VARIA AAN HET EINDE VAN 2024 en de beste wensen alvast voor 2025

1 Inleiding

Ja, het laatste deel van 2024 is aangebroken. Tijd om een standje van zaken op te maken, als we terugkijken op hetgeen er zoal in onze nieuwsbrieven aan de orde is gesteld. Veel zaken hebben we aangekaart, maar een aantal daarvan ligt mogelijk nog ergens in een mailbox te wachten op actie. Daarom toch maar een nieuwsbrief met korte passages uit een aantal nieuwsbrieven, mogelijk als een soort 'wake-up call'. Daarnaast behandelen we een paar onderwerpen, alleen maar door ze te noemen met een beperkte hoeveelheid tekst en uitgebreidere aandacht in de annex.

2 Kort nieuws

Wat zaken die in de afgelopen periode wat of veel stof deden opwaaien.

2.1 MBO en HBO samenvoegen

Vooral uit het mbo worden vaak rond politieke reuring allerlei problemen naar boven getild en op tafel gelegd. Door een CvB-voorzitter van een ROC werd, met steun van de MBO Raad, de suggestie gedaan om het mbo en hbo samen te voegen. Dat kan gebeuren rond een aantal sectoren, zodat jongeren (en ook werkenden) naadloos een route van niveau 2 tot en met 6 zouden kunnen gaan volgen. Overigens kan dit nu ook al, zonder toelatingseisen voor mbo'ers die naar het hbo willen. Maar goed, dat vergt nog wel veel en extra samenwerking tussen ROC's en hogescholen.

Het is uiteraard een utopie wat hier ter berde wordt gebracht. De gedachte is prima maar het loskoppelen van het hbo van hetgeen met het wo wordt gedaan, nationaal, en andere instellingen in het buitenland, met het vormen van een 'beroepskolom mbo-hbo', zal zoveel investeringen vergen dat geen enkele overheid de vingers daaraan wil branden.

Laat de MBO Raad realistisch blijven en van de eigen kracht uitgaan. Een paar opties:

- Kijk naar de specialist-route voor mbo-Ad, zoals een paar weken geleden geschetst in onze nieuwsbrief;
- Herijk de keuzedelen hbo op nieuwe mogelijkheden, te koppelen aan de 'studiekeuzecheck' van het hbo;
- Onderzoek de verdere samenwerking met de Professional Associate Colleges in regio's waar voldoende banen voor afgestudeerden op de niveaus 4 en 5 zijn;
- Bezie hoe stages in het mbo en het hbo kunnen worden gepland bij dezelfde bedrijven en laat de studenten samenwerken.

Zo zijn er meerdere mogelijkheden op te noemen. Daarbij willen we ook nog eens wijzen op de volgende leden van artikel 7.25:

-
3. Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om eisen te stellen om te worden ingeschreven voor een bepaalde opleiding of groep van opleidingen in het hoger beroepsonderwijs in verband met de gewenste aansluiting van het diploma van:
 - a. een middenkaderopleiding of een specialistenopleiding als bedoeld in [artikel 7.2.2, eerste lid, onder d, onderscheidenlijk e, van de Wet educatie en beroepsonderwijs](#); of
 - b. een bij de ministeriële regeling, bedoeld in [artikel 7.24, tweede lid, onder e](#), aangewezen vakopleiding op een opleiding of een groep van opleidingen in het hoger beroepsonderwijs.

5. De vertegenwoordigers van de hogescholen en van de instellingen, bedoeld in [artikel 1.1.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs](#), kunnen gezamenlijk voorstellen doen over de gewenste invulling van de aansluiting, bedoeld in het derde lid.

Op basis van lid 3 kunnen de VH en de MBO Raad om tafel gaan om de gewenste invulling van de aansluiting te gaan bespreken en vervolgens vorm te geven. Tot nu toe hebben we voor de schermen nog geen bewegingen in dat opzicht mogen waarnemen. Misschien is er wel gesproken met elkaar over deze optie voor het stroomlijnen van de mbo-hbo-route, maar heeft men nog geen overeenstemming kunnen bereiken over een bepaalde aanpak.

Het gebruiken van dit lid zou best passen in de kaders die van jaar tot jaar geschetst worden om de beroepskolom verder kleur en massa te geven. Dus waarom niet eens een mooie studiedag hieraan proberen te wijden?

2.2 Meer mbo'ers = vakmensen nodig = ... en 'skills'...

Het werkveld, vooral in de sectoren techniek, zorg en onderwijs, smeekt het mbo en hbo om meer afgestudeerden dus om meer opgeleide vakmensen. Dat is op zichzelf niet nieuw. Er wordt al jaren gewezen op bepaalde tekorten, maar echt effectieve scenario's zijn nog niet gevonden. Het zijn gewoon de jongeren en volwassenen zelf die een keuze mogen maken. Nederland kent nu eenmaal geen plan-economie en de overheid kan dus geen beslissingen verregaand beïnvloeden.

Vertegenwoordigers van de branches en bedrijfstakken binnen die sectoren komen veelal in de media met de roep richting de overheid om meer geld ter beschikking te stellen voor de onderwijsinstellingen. Maar helaas ontbreekt het ook daarbij aan concrete plannen, om alles handen en voeten te geven. De vraag is vooral wat de werkgevers zelf kunnen doen.

Binnen het kleine MKB is vaak geen voldoende tijd en menskracht beschikbaar om bijvoorbeeld bbl- en duale studenten aan te trekken en een samenwerkingscontract aan te bieden voor een langere duur, dus voor 4 jaar (mbo, hbo-bachelor) en 2 jaar (hbo-Ad). Vooral als het gaat om begeleiding op het juiste en vereiste niveau – en dan vooral om de 'groei' die daarbij moet worden gerealiseerd – is er sprake van een lastig aspect van de samenwerking.

Voor de grotere bedrijven liggen de mogelijkheden veel meer voor de hand. Daarmee kunnen wat langer lopende samenwerkingsverbanden worden aangelegd... om mensen aan te trekken. Maar ook dan lukt het niet altijd om dit te realiseren, zeker als er een groeiende afzetmarkt is voor de producten en diensten.

Toch moet er iets gebeuren als het gaat om het 'verlokken' van afgestudeerden, met een aantrekkelijk aanbod. Zoals al vaker is gezegd, kan het eveneens gaan om Ad'ers die vervolgens in combinatie met het werk certificaten behalen op de niveaus 6 en ook wel 5 (in de breedte). Dat is dan een alternatief voor het binnenhalen van afgestudeerde bachelorgraadbezitters.

In de VS, om een voorbeeld te noemen naast veel andere landen, heeft men nu voor een aanpak gekozen waarbij wordt geadverteerd met de 'kern' van het beroep. Dan gaat het vooral om kennisgerichte zaken, de 'skills' die nodig zijn naast allerlei andere vaardigheden en competenties. Veel opleidingen kennen een zekere overlap als het 'skills' betreft, soms ook als verwante sectoren betreft. Op die wijze hoopt men – vooral in de techniek – mensen 'los te weken' uit andere banen en werkzoekenden te verleiden om aan de slag te gaan en aanvullende scholing te krijgen, vaak met maatwerk.

2.3 Begroting

Er is nog steeds veel te doen rond het onderwijs en dan zeker de besteding van de gelden – en van juist de bezuinigingen. Begin deze maand kwam de regering met een voorzet om toch bepaalde partijen te verlokken om in de Eerste Kamer akkoord te gaan met de begroting. Het ging om de volgende tekst:

'Om voor de OCW-begroting breed draagvlak te krijgen in beide Kamers, lopen er nu gesprekken tussen de coalitie en enkele oppositiepartijen. Er zijn inmiddels meerdere gesprekken gevoerd waarin de volgende wensen zijn geuit:

1. Afzien van het invoeren van de langstudeermaatregel
2. Ruimte voor maatwerk en uitzonderingen op de Wet Internationalisering in Balans (WIB)
3. Minder bezuinigingen op de Maatschappelijke Diensttijd (MDT)

4. Minder bezuinigen op innovatie en wetenschappelijk onderzoek
 5. Minder bezuinigen op de starters- en stimuleringsfondsen
 6. Minder bezuinigingen op andere losse maatregelen, zoals de functiemix Randstad (salarissen docenten), techniekhavo, doorstroming in het onderwijs en het Praktijkonderwijs
 7. Blijven investeren in godsdienstonderwijs en religieus cultureel erfgoed
- De coalitie is bereid om op al deze onderwerpen een stap te zetten.

Vooral de punten 1 en 3 kwamen in het nieuws. Het laatste punt kwam bij 'Even tot hier' in een satirische context aan de orde, over een onderwerp dat best tot controversiële situaties kan gaan leiden. Er wordt in het algemeen van 'godsdienst' en 'religie' gesproken, dus het geldt voor alle vormen daarvan. Kijken wat dit gaat betekenen voor dit soort investeringen.

2.4 Onafhankelijke externe ValidatieCommissie PD (VaCo-PD)

De pilot rond de Professional Doctorate loopt sinds vorig jaar. Daarbij kan bij de borging van de kwaliteit geen beroep worden gedaan op de NVAO voor een nationale accreditatie. Er kan best een buitenlandse organisatie worden gevraagd om deze borging te bewerkstelligen maar dan komt men mogelijk als VH in problemen als de PD in de wet mag worden opgenomen. Maar mogelijk kan via ENQA waarvan alle internationale organisaties lid van zijn, een goede partner worden gevonden.

Toch heeft de VH gekozen voor een eigen 'onafhankelijke externe validatiecommissie (VaCo-PD)'. Er zijn wel leden die sterk met de hogescholen zijn of waren verbonden. Er is een lid afkomstig uit het buitenland. Het secretariaat ligt bij de VH. Hier twee stukjes tekst van de website:

Het borgen van de kwaliteit van dit nieuwe type doctoraat is een belangrijke randvoorwaarde voor het laten slagen van de pilot PD. Hiertoe is een [nieuw kwaliteitszorgkader](#) ontwikkeld – aansluitend bij internationale standaarden – dat recht doet aan zowel de onderwijs- als onderzoekscomponent van deze leertrajecten. Onderdeel hiervan is de inrichting van [de VaCo-PD, de onafhankelijke externe validatiecommissie](#) die de kwaliteit van de programma's binnen de pilot valideert.

De VaCo-PD bestaat uit negen leden, een onafhankelijk voorzitter, vertegenwoordigers vanuit hogescholen en het werkveld. Met elkaar beschikken de leden over de vereiste expertise op het terrein van kwalificatieraamwerk/auditing, kwaliteitszorg, zicht op hbo, onderzoek en onderwijs, toezichthoudende en bestuurlijke ervaring, een overkoepelend internationaal blikveld, onderzoeksexpertise, en kennis en ervaring met EQF-niveau 8. De secretaris van de VaCo-PD is werkzaam bij de Vereniging Hogescholen. De samenstelling van de commissie is [hier](#) te vinden.

3 Onderwerpen 2024

We geven hier een paar passages uit eerdere nieuwsbrieven, met onderwerpen die ook in 2025 onze aandacht gaan krijgen.

3.1 Ratho aangepast na internetconsultatie

Mogelijk herinnert u zich als lezer van deze nieuwsbrieven nog wel onze reactie op de internetconsultatie voor de aanpassingen van de Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs (Ratho), eerder dit jaar. Daarbij hebben erop gewezen dat waar eerder een # stond, veelal een aantal vakken wordt genoemd die niet in het reguliere profiel kunnen worden opgenomen, dus binnen de aanvullende vakken (vrije deel). Het is, zo geeft onze analyse aan, in strijd met de wetgeving. Bovendien dienen er dan door de betrokkenen extra kosten worden gemaakt.

We hebben aanbevolen om een andere vorm te vinden voor dit probleem, onder meer door te laten verwijzen naar de website van de opleiding. Ook kunnen bepaalde vakken in de propedeuse een plek krijgen.

Hetgeen ook al vaker is gemeld, is dat de ambtenaren van OCW naar hartenlust en naar eigen inzichten de reacties kunnen gebruiken. Soms worden daarbij zaken weggelaten of – en dat is jammer – in een andere context geplaatst met als doel de reactie juist te zien als een ondersteuning van het voorstel waarop commentaar wordt gegeven. Dit is ook gebeurd met die opmerking door ons over de # en het noemen van vakken e.d. Hier hetgeen in de samenvatting van de reacties bij de internetconsultatie:

Er worden teveel vakken vermeld bij de vervanging van #. Er worden niet meer dan hoogstens 3 vakken genoemd. De vervanging van # is ter verduidelijking richting de aspirant-student om van te voren te kunnen weten welke profielen en vakken toegang geven tot een bepaalde opleiding.

De eerste zin is correct. Vervolgens is de tweede zin een 'raadsel' voor ons, wetende dat drie vakken al niet kunnen worden gekozen, hooguit twee... Is dat een argument of een weerlegging van onze kritiek? Is dit 'politiek jargon' voor lezers die snel een stuk doornemen? Geen idee!

De volzin die dan volgt, is tevens een onbegrijpelijk en cryptisch statement in dit kader. Met drie vakken is er wel toelating mogelijk maar niet eerder dan dat een extra vak wordt gekozen, een situatie die een a.s. student niet kan afdwingen bij de eigen school. Natuurlijk is een aanvullende cursus een optie dan wel een vorm van zelfstudie. Of het is zo dat deze drie vakken extra worden aangeboden in de propedeuse, waarvan de a.s. student er twee heeft gedaan en de resterende derde in het hbo dient te worden gedaan, als een vorm van deficiëntie?

De rest van de reactie geeft ook allerlei kriebels, maar we laten die zaken voor wat ze zijn. Volgend jaar komen we er gewoon weer op terug, op een wijze die dan mogelijk wel leidt tot correcte feedback van de overheid.

3.2 Combitraject Ad-B op eigen vestigingsplaats

Een optie die we graag nog een keer willen noemen is het verhogen van de status van de 'zelfstandige' vestigingen voor Ad-opleidingen. Dat kan onder meer door het aanvullend bachelorprogramma aldaar ook te laten aanbieden. Daarmee kan een traject voor verwante Ad- en bacheloropleidingen min of meer worden gegarandeerd. Hier een stuk tekst uit de nieuwsbrief die hieraan was gewijd.

Combi-traject Ad-B op een eigen vestigingsplaats voor de Ad

- De student volgt de Ad-opleiding en heeft het plan om daarna door te gaan met de studie om de graad Bachelor te verwerven.
- De aanbieder van de Ad's op deze eigen vestigingsplaats bepaalt voor elk ervan of het mogelijk is daarvoor een tweejarig programma op te stellen zodanig dat de eindcompetenties ervan passen binnen het opleidingsprofiel van een bijpassende bacheloropleiding die binnen de hogeschool als zodanig wordt aangeboden. Voor andere Ad's die meer dan twee jaren vragen voor een aanvullend programma moet in dit verband worden verwezen naar arrangementen met de bijbehorende bacheloropleidingen die op hun respectievelijke locaties worden verzorgd.
- Een dergelijk tweejarig programma wordt binnen de hogeschool formeel aangemerkt als een afstudeerrichting binnen de bachelor - waarbij ook eventuele stages worden meegenomen.
- Op basis van de landelijke regeling voor de macrodoelmatigheid wordt een aanvraag bij de CDHO gedaan om deze afstudeerrichtingen (mede maar mogelijk exclusief) te mogen gaan verzorgen op die Ad-locatie, onder het management aldaar, in samenspraak met het management en de examencommissie van de bacheloropleidingen.

3.3 Diplomasupplement

Een aspect van het hoger onderwijs is het afgeven van een diploma-supplement bij een getuigschrift. Instellingen baseren zich op hetgeen het Nuffic aanlevert, mede kijkend naar de stukken binnen het Bolognaproces en bijvoorbeeld de Europass. Men weigert evenwel om de Ad de juiste positionering te geven nl. als een van de vier cycli in het hoger onderwijs. We schreven onder andere het volgende dienaangaande:

Het meest opmerkelijke daarbij is dat kennelijk volgens het NUFFIC de Ad nog steeds formeel wordt gezien als een onderdeel van het bachelorprogramma – al niet meer het geval sinds 2018 – en dat de Short Cycle HE, onze Ad, in het Bolognaproces en daarmee in de European Higher Education Area eveneens nog 'within the Bachelor' wordt gezien – ook al sinds 2018 niet als zodanig voorgeschreven voor de EHEA. De bron voor de inrichting van het EHEA is een overzicht dat stamt uit 2016 (!). Dat is toch alweer een 'eeuwigheid' geleden, in deze dynamische tijd met snelle aanpassingen. Het is ook een van de redenen voor het NUFFIC om niet te willen spreken over het hebben van vier cycli in ons land, als reguliere opvolger van het 'three cycle system'. In paragraaf 4 kijken we naar wat er formeel op de website van de EHEA staat.

We houden de vingers aan zoveel mogelijk polsen en komen ook hier op terug, in 2025.

Annex

Begin dit jaar hebben een aantal ontwikkelingen geschetst voor de toekomst met betrekking tot de Associate degree. We geven ze in deze annex nog maar een keer. Leuk om langs te lopen en te zien wat mogelijk al kan worden gezien als een aanzet...

Ontwikkelingen in de toekomst rond de Ad-opleiding

Hier een aantal zaken die in het ontwikkelen van een toekomstscenario een rol gaan spelen. We noemen ze kort als 'statements'.

Binnen afzienbare tijd kennen we de volgende situaties als gevolg van de verdere invoering van de Ad – dus een visie op wat we op termijn mogen verwachten:

1. Van de nieuwe hbo-studenten kiest 40% voor een Ad-opleiding.

Van de Ad-geslaagden gaat 60% direct de arbeidsmarkt op. Dat houdt in dat in het initiële hbo-systeem rond de 75% van het aantal studenten in 2018 zit. De overheid houdt hiermee rekening bij de algemene bekostiging, terwijl de hogescholen hun interne financiering daarop hebben aangepast, via een herstructurering.

Dit is nog niet het geval. Maar... als de huidige trend rond de instroom doorzet, dan zou het best eens zo kunnen zijn dat in 2027 de verhoudingen voor de Ad en de Bachelor wel eens akelig dicht bij deze voorspelling kunnen gaan komen.

Maar het gaat er bij dit punt om dat het hbo rekening moet houden dat als de Ad-instroom verhoudingsgewijs toeneemt daarvan na twee of drie jaren 60% het hbo verlaat. Dat percentage is helemaal niet verkeerd voorspeld. De combinatie van beide bewegingen zorgt voor een versnelde daling van het aantal ingeschreven en bekostigde studenten. Een waarschuwing dus als zodanig.

2. Van degenen die na de Ad zijn gaan werken, kiest 60% ervoor om na 2 of meer jaren te gaan studeren voor een Bachelorgraad.

Daarvan doet 50% dit binnen 6 jaren op basis van een apart overheidsbudget dat beschikbaar is voor de hogescholen om de programma's te kunnen bekostigen. De andere 50% wacht langer daarmee en kan gebruikmaken van een persoonlijke leerrekening die na die 6 jaren wordt toegekend, in combinatie met een flexibele rijksbekostiging voor de instellingen die hiervoor zijn uitgekozen – op basis van blended learning.

Deze voorspelling is door ons (nog) niet te controleren. Mogelijk dat binnenkort uit CBS-statistieken, naast wat DUO kan nagaan, zal blijken of Ad'ers sowieso na enige tijd opteren voor de graad Bachelor, bekostigd dan wel privaat. Ook kunnen hogescholen wellicht enig uitsluitel geven.

Hetgeen hier verder staat is een scenario dat past bij een vorm van 'terughalen' van werkenden naar bekostigde hogescholen. Maar dat moet er wel een beleid voor in stelling worden gebracht, onder meer met een individuele leerrekening. Dat is zonder meer een aandachtspunt voor de scenario-studie. Ook de fondsen die branches, bedrijfstakken en -verenigingen hebben, kunnen daarvoor worden ingezet.

3. Van degenen die na de Ad gaan werken en vervolgens de Bachelorgraad willen behalen, doet 70% het programma bij een private aanbieder. Daarbij wordt in vrijwel alle gevallen gekozen voor een constructie van werkend-leren.

De overige 30% doet dit bij een bekostigde aanbieder waarbij de overheid de mogelijkheid biedt om te studie te volgen in losse en stapelbare modules van 10 studiepunten, met een daarbij behorende bekostiging.

Ook dit zal moeten worden onderzocht. En ja, dat tweede deel van de voorspelling was toen een wens, een mogelijkheid om de zaak flexibel aan te kunnen bieden. Goed, mooi voor de studie om mee te nemen, ook al omdat het construct prima aansluit bij de gedachte om ook bekostigd kleine eenheden aan te bieden – met certificaten.

4. MBO en Ad en Beroepskolom

Van de mbo-4-geslaagden die een hbo-opleiding gaan doen, kiest 80% voor de Ad-opleiding. De overheid kent op basis daarvan binnen het Nederlandse onderwijssysteem een beleid voor deze nieuwe beroepskolom.

De aantallen mbo'ers die voor een Ad kiezen, zijn aan het stijgen. Maar die 80% is nog niet in beeld. Toch blijft de aanbeveling om de beroepskolom te herdefiniëren recht overeind staan.

5. Aanbod en differentiatie

Naast het reguliere aanbod aan Ad-opleidingen met als doelgroepen:

- mbo-4 / havo / vwo
- mbo-4
- havo

zijn er bij bepaalde daarvoor aangewezen hogescholen de volgende Ad-opleidingen te volgen:

- gericht op vwo'ers met een sterk praktische insteek en een praktijkgerichte onderzoekscomponent
- gericht op mbo-4-opleidingen waarbij nu 'standaard' voor een Bacheloropleiding (minimaal) een half jaar vrijstelling wordt verleend, die een Ad-programma van regulier twee jaar kennen, maar met een extra verdieping als het gaat om kennis en vaardigheden (via specifieke minoren en keuzedelen) – waardoor een hoger niveau dan 5 van het NLQF kan worden bereikt.

Nog niets van te merken, van hogescholen die Ad-opleidingen hebben ontwikkeld voor vwo'ers met een groot deel beroepsgericht onderzoek. Maar er is zeker een plek te vinden voor deze groep, mede in samenhang met een doorstroom naar de Bachelor (hetgeen kan vallen onder de regeling dat vwo'ers een bacheloropleiding in drie jaren mogen doen).

Dat scenario voor de mbo'ers kan worden meegenomen in de scenario-studie, als het gaat om de beroepskolom.

6. BBL en Ad – 'apprenticeship'

Er zijn zgn. geaccrediteerde Apprenticeship Ad-opleidingen die voortbouwen op de bbl-routes in het mbo, gekenmerkt door het feit dat de werkplek leidend is voor de studie en die daarmee een duidelijke overlap kennen met (erkende) bedrijfsopleidingen die via het NLQF aan niveau 5 zijn gekoppeld. Deze specifieke Ad-opleidingen worden door de overheid bekostigd op basis van een eigen systeem, bij een beperkt aantal aanbieders, met gebruikmaking van vormen van blended-learning.

Dit gaat dus om een nieuwe variant, alleen voor de Ad. Het is een specifieke vorm van het dualiseren van opleidingen, met het werk als uitgangspunt. Meer hierover in de toekomstverkenning.

7. Op mbo-locatie

Het aantal Ad-opleidingen dat in deeltijd op een mbo-locatie wordt aangeboden, bedraagt 40% van het betreffende aanbod aan Ad-opleidingen.

Dit is een voorspelling geweest die eigenlijk is achterhaald door de regionale Ad-vestigingen. Maar het is iets om toch nog in het achterhoofd te houden.

8. Aanvullend programma Ad bij Bachelor

Voor degenen die een Ad-opleiding hebben afgerond en een duidelijk verwante Bachelorgraad willen behalen, bestaan eigenstandige programma's van 120 studiepunten. Deze programma's vormen een afstudeerrichting van de betreffende Bacheloropleiding.

Voor bepaalde programma's is het evenwel mogelijk een zelfstandige accreditatie te hebben, als de arbeidsmarktrelevantie voor deze Bacheloropleiding (via de Ad) significant anders is dan voor degenen die een ongedeelde vierjarige Bacheloropleiding doen.

Hierover hebben we een aantal keren geschreven in de nieuwsbrieven. Het is nog steeds een voorspelling die recht overeind staat. In de studie zal dit verder worden uitgewerkt.

9. Rendement, uitval, langstudeerders

Het rendement bij hogescholen die verwante Bachelor- en Ad-opleidingen kennen, stijgt bij die Bacheloropleidingen zodanig dat de uitval en het switchgedrag aldaar tot een minimum wordt beperkt, en het percentage studenten dat de Bachelor in 4 jaar haalt minimaal 80% is.

De hogescholen die een dergelijk breed aanbod hebben en deze rendementen niet halen, worden geconfronteerd met een negatieve accreditatie, met alle consequenties van dien.

Er wordt ook gekeken naar het rendement van degenen die de Ad hebben behaald en daarna verwant dan wel niet-verwant een Bachelorgraad willen behalen.

Een gevolg is dat er minder 5^e- en ouderejaarsstudenten zijn waardoor het aantal studenten afneemt, maar de scholen ook minder behoeven uit te geven voor onbekostigde groepen.

Hogescholen bieden voor Ad-bezitters die drie of meer jaren over de Ad-opleiding hebben gedaan, in samenspraak met de overheid (vormgeving, accreditatie) een vormgeving voor het Bachelorprogramma die kostendekkend is.

Hiervoor moeten straks de statistieken worden geraadpleegd. Maar ja, we hadden Covid-19 niet voorzien. Als gevolg daarvan is een duidelijke verstoring opgetreden als het gaat om het studie-succes, de rendementen en andere zaken die hier worden aangedragen. Dus, ook om mee te nemen in de studie.

10. Hogescholen die 12.000 of meer studenten hebben, kennen een Regionaal Associate College, ter bundeling van de Ad-opleidingen, als basis voor een specifiek beleid.

Er is een landelijk overleg voor de RAC's (LORAC) dat aanspreekbaar is op zaken die landelijk op elkaar zijn af te stemmen, mede gelet op de betrokkenheid van andere partijen en organisaties.

Nou, het aantal vestigingen groeit wel, maar hierbij hebben nog wel wat hogescholen een vorm van koud-watervrees-beleid. Het hebben van een eigen netwerk is nog iets wat verder onder de loep dient te worden genomen, als duidelijk wordt dat deze Colleges een eigen status gaan krijgen.

11. Tweede Ad doen

Er bestaat een aanbod van Ad-opleidingen voor degenen die al een Ad hebben behaald en zich willen verbreden. Binnen het LORAC is afgesproken dat daarvoor hetzelfde bedrag aan instellings-collegegeld wordt gevraagd als het wettelijke collegegeld, op basis van de mogelijkheid tot 'aanschuifonderwijs'.

Het is een aspect van de vormgeving van leerwegen en ook het levenlang ontwikkelen dat stukloopt op de wet- en regelgeving. In de scenario-studie zal dit nadrukkelijk aan de orde komen, met sterke argumenten onderbouwd.

12. Joint degree

Er zijn Ad-opleidingen die via de RAC's een joint-degree kennen met gelijksoortige buitenlandse onderwijsinstellingen (VS, Vlaanderen, enz.) zodanig dat mbo-4-geslaagden eerst een half jaar naar het buitenland kunnen gaan op basis van werken en studeren (betaald uit Erasmus-pro budgetten) en vervolgens in Nederland de Ad doen in 1,5 jaar.

Ook nog geen waarheid geworden, maar we hebben nog vier jaren voor de boeg om te zien of dit werkelijkheid wordt. Een prima punt voor het thema 'internationalisering'.